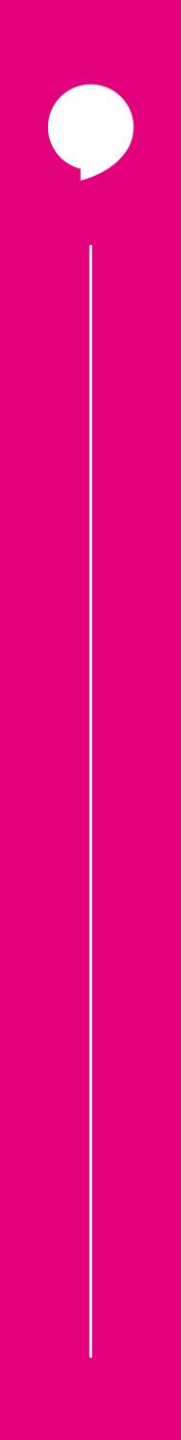

Kommenttipuheenvuoro

STTK:n ostovoimakatsaus 2/2026

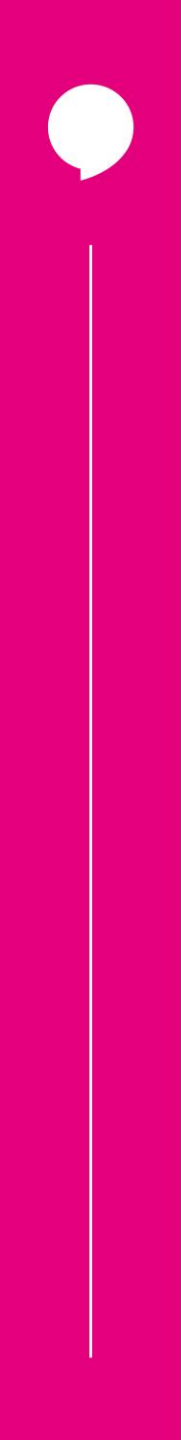
15.9.2026

Heta Melartin
Pääekonomisti
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Eriarvoisuuskehitys näkyy monella tasolla

- **STTK:n ostovoimakatsaus** osoittaa, että nuorten ostovoima on ikäluokkien välisessä vertailussa jäänyt jälkeen vanhemmista. Pitkällä aikavälillä valtaosa kasvun hyödyistä on kasautunut vanhemmille ikäluokille.
- Viime vuosien heikko talouskehitys ei ole kohdellut ikäryhmiä samanarvoisesti.
 - Siinä missä vanhempien ikäluokkien reaalitulot ovat kasvaneet finanssikriisin jälkeen ja pysyneet korkeammalla tasolla myös myöhempien kriisien keskellä, alle 35-vuotiaiden tulot eivät ole palautuneet vuoden 2008 tasolle.
- Kehityksen eriytyminen ilmenee myös nuoren ikäluokan sisällä: eriarvoisuus on kasvanut Gini-kertoimella mitattuna.
 - Samalla nuorten miesten tulot jäävät jälkeen nuorista naisista ja työttömyys on korkeampi.

Nuorten ostovoimakysymys on myös hyvinvointikysymys

Nuorten ostovoimalla on erityistä merkitystä

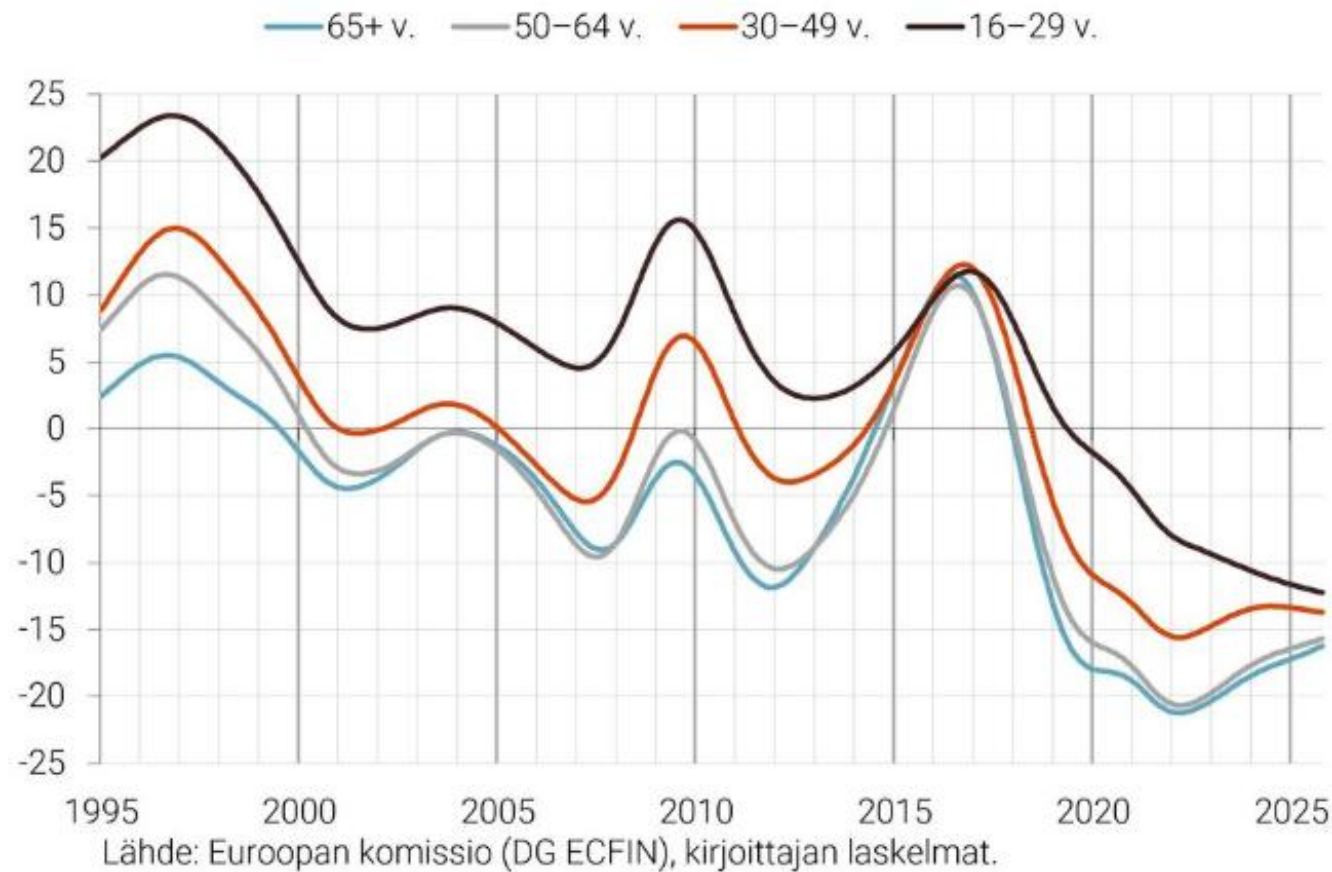
- Ostovoimakuilut vähentävät ja lykkäävät investointeja, joilla on suuri merkitys niin yksilön kuin yhteiskunnan kannalta.
- Nuorena tehtävät investoinnit mm. opintoihin ja osaamisen kehittämiseen, asuinpaikkaan ja ensiasuntoon tuottavat pitkällä aikavälillä vakaasti: nuorten heikompi ostovoima jarruttaa kulutuskysyntää ja talouskasvua.

Ostovoiman eriytymisessä kyse on myös hyvinvoinnin eriytymisestä

- Ostovoiman eriytyminen kertoo myös eriytymisestä mahdollisuuksissa hyvään arkeen ja osallisuuteen yhteiskunnassa ja sosiaalisissa suhteissa: vaikutukset heijastuvat laajalle hyvinvointiin, terveyteen, luottamukseen ja turvallisuuden tunteeseen.

Nuorten luottamusetu on lähes kadonnut

- Nuoret ovat perinteisesti luottaneet talouden näkymiin vanhempia ikäryhmiä vahvemmin.
- **Laboren** tuoreiden laskelmien mukaan tämä luottamusetu on lähes kadonnut: vielä vuonna 2007 16-29-vuotiaiden luottamus oli selvästi vanhimpia ikäluokkia korkeammalla tasolla, nyt ero on supistunut lähes olemattomaksi.
- Ostovoimakuilujen tavoin luottamuskuilut ovat tulevaisuusinvestointien ja hyvinvoinnin jarruja.

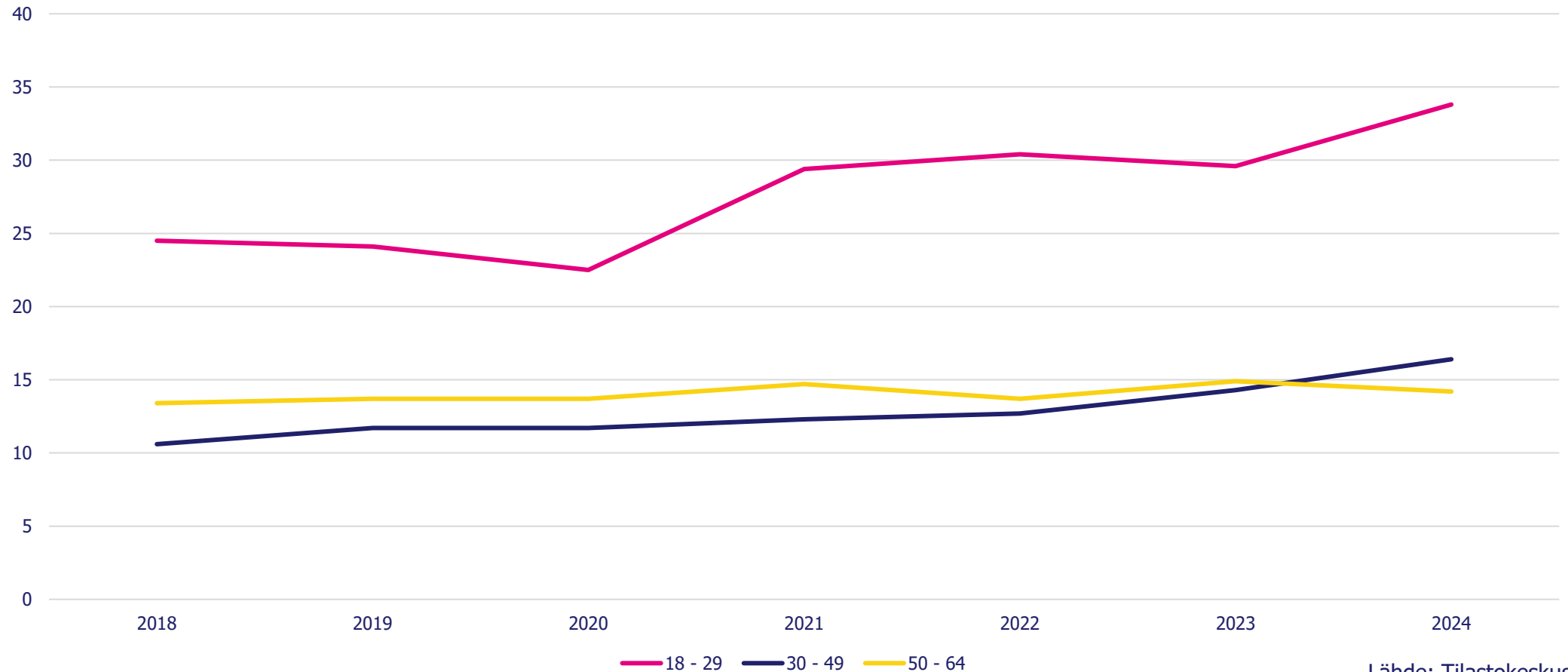

Kuvio 3. Talousodotukset ikäryhmittäin Suomessa, HP-trendit.

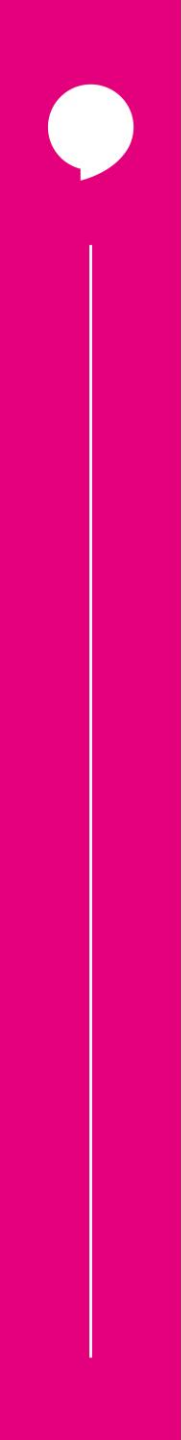
Lähde: Maliranta, M. (2026). Labore-blogit 31.8.2026

<https://labore.fi/julkaisu/kuluttajien-luottamuskuilut-ovat-kasvun-hiljainen-jarru/>

Köyhyys- tai syrjäytymisriskissä olevat ikäryhmittäin (%), 2018-2024

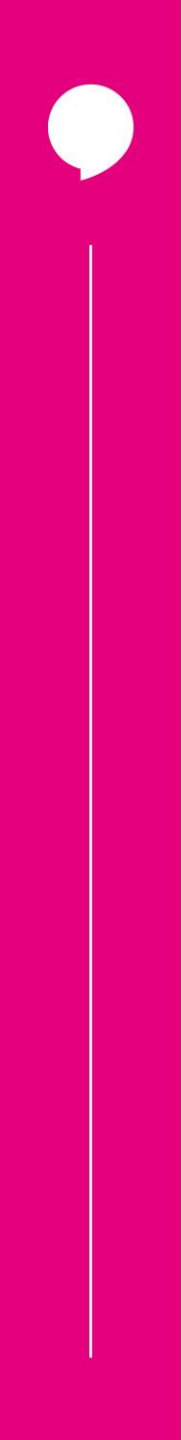

*Henkilö on köyhyys- tai syrjäytymisriskissä, jos hänen kotitaloutensa on pienituloinen, vajaatyöllinen tai kotitaloudessa esiintyy vakavaa aineellista ja sosiaalista puutetta. Köyhyys- tai syrjäytymisriskiin riittää, että yksikin kolmesta riskistä toteutuu, mutta ne voivat olla myös yhtäaikaisia.

Nuorten välisen eriytymisen hinta on korkea

- Eriarvoisuuden kasvulla nuorten ikäluokkien sisällä voi olla kauaskantoisia vaikutuksia.
- Kun tuloerot kasvavat ja työmarkkina-asema eriytyy jo työuran alkuvaiheissa, myös mahdollisuudet kerryttää osaamista, varallisuutta ja sosiaalista pääomaa eriytyvät. Tällä on vaikutusta koko talouden kasvupotentiaaliin.
- Jos kuilut ikäluokan sisällä jäävät pitkäaikaisiksi, ne uhkaavat luoda syviä ja pysyviä luottamus- ja hyvinvointieroja.
- Tähän ongelmaan yhteiskunnan korjaavat toimet ovat usein kalliimpia ja tehottomampia kuin erojen ehkäiseminen varhaisessa vaiheessa.

Työtä, sosiaaliturvaa ja toimintakykyä tukevia palveluita

- **Nuorten heikko ostovoimakehitys korostaa työmarkkinoille ja korkeakoulutukseen pääsyn merkitystä.**
 - Tarvitaan toimia, joilla vahvistetaan kiinnittymistä koulutukseen ja työelämään sekä ehkäistään työttömyyskierteitä ja toimeentulo-ongelmien pitkittymistä.
- **Nuorten toimeentulo rakentuu työn lisäksi sosiaaliturvasta.**
 - Monet etuudet koskettavat nuoria. Sosiaaliturvan ostovoimaa on kuluneen hallituskauden aikana heikennetty indeksijäädytyksillä.
 - Palkkatulojen reaalikasvun ohella riittävä sosiaaliturva tukee ostovoimaa ja osallistumismahdollisuuksia yhteiskunnassa eri elämäntilanteissa ja tukee luottamusta tehdä investointeja tulevaisuuteen.
- **Toimivat julkiset palvelut luovat edellytyksiä pärjätä.**
 - Saavutettavat sosiaali- ja terveyspalvelut ovat keskeisessä roolissa ongelmien kasautumisen ehkäisyssä, työ- ja toimintakyvyn tukemisessa sekä yhdenvertaisten mahdollisuuksien vahvistamisessa.
 - Myös toimeentulo säilyy vakaampana, kun sairastuminen tai muu tuen tarve ei romahduta kenenkään taloutta.

soste

Kiitos!